

speleo.it

Foto S.Kobalpa

speleo.lt

Foto S.Kobalpa

Saugumas speleologinėse kelionėse

ENIGMA
SPELEOKLUBAS

www.speleo.lt

Aidas Gudaitis

A person is silhouetted against a bright light source in a dark, cave-like environment. The person is wearing a headlamp and has their arms outstretched, possibly feeling their way through the darkness. The light creates a strong contrast, highlighting the person's form and the texture of the cave walls.

Pavojai / grėsmės

Pavojai/grėsmės

- Priklauso nuo karstinio rajono, valstybės, tautinių tradicijų ypatumų, nuo metų laiko, oro sąlygų, komandos pasiruošimo, kompetencijos, disciplinos, vertybių;

Pavojai / grėsmės

- Priklauso nuo karstinio rajono, valstybės, tautinių tradicijų ypatumų, nuo metų laiko, oro sąlygų, komandos pasiruošimo, kompetencijos, disciplinos, vertybių;
- Grėsmės / pavojai gali kilti dėl tokių priežasčių:

Pavojai/grėsmės

- Priklauso nuo karstinio rajono, valstybės, tautinių tradicijų ypatumų, nuo metų laiko, oro sąlygų, komandos pasiruošimo, kompetencijos, disciplinos, vertybių;
- Grėsmės/pavojai gali kilti dėl tokių priežasčių:
 - dėl neatsakingumo – nepakankamas erdvės įvertinimas (neatidus lipimas, akmens nuleidimas, paklydimas), nepakankamas laiko įverinimas (vėlavimas, per trumpo užduoties termino nustatymas), nepakankamas savo ar kitų galimybių įvertinimas (per sudėtingas maršrutas), užmaršumas (atsarginio apšvietimo, perkandimo, gelbėjimosi komplekto užmiršimas).

A person in a dark cave, illuminated by a headlamp, standing on a narrow ledge. The scene is dimly lit, with the person's silhouette and the glow of the headlamp being the primary light sources. The cave walls are textured and appear to be made of rock or mineral deposits.

Pavojai / grėsmės

Pavojai/grėsmės

- dėl nežinojimo (neapsisaugojimas nuo kalnų saulės poveikio, pasiimta per mažai šiltų rūbų, sniego, nežinomų uogų/grybų valgymas);

Pavojai/grėsmės

- dėl nežinojimo (neapsisaugojimas nuo kalnų saulės poveikio, pasiimta per mažai šiltų rūbų, sniego, nežinomų uogų/grybų valgymas);
- dėl tyčinės netinkamos veiklos (gyvulių erzinimas, konfliktavimas ar alkoholio gėrimas su vietiniais gyventojais);

Pavojai/grėsmės

- dėl nežinojimo (neapsisaugojimas nuo kalnų saulės poveikio, pasiimta per mažai šiltų rūbų, sniego, nežinomų uogų/grybų valgymas);
- dėl tyčinės netinkamos veiklos (gyvulių erzinimas, konfliktavimas ar alkoholio gėrimas su vietiniais gyventojais);
- dėl Force majeure (potviniai, lavinos, audros, žemės drebėjimai, karo veiksmai).

Priemonės išvengti grėsmių

Priemonės išvengti grėsmių

Žiemą kalnuose:
Ėjimas sniegu:

Priemonės išvengti grėsmių

Žiemą kalnuose:

Ėjimas sniegu:

- Pavujus: po sniegu esantys kelmai, akmenys, duobės, urvų įėjimai, slidi dangą, lavimų tikimybė;

Priemonės išvengti grėsmių

Žiemą kalnuose:

Ėjimas sniegu:

- Pavujus: po sniegu esantys kelmai, akmenys, duobės, urvų įėjimai, slidi danga, lavimų tikimybė;
- Grėsmė: užkliūti, išsisukti, pasitemti ar susilaužyti koją, paslysti, įkristi, patirti rimtą traumą ar žūti;

Priemonės išvengti grėsmių

Žiemą kalnuose:

Ėjimas sniegu:

- Pavujus: po sniegu esantys kelmai, akmenys, duobės, urvų įėjimai, slidi dangą, lavimų tikimybė;
- Grėsmė: užkliūti, išsisukti, pasitemti ar susilaužyti koją, paslysti, įkristi, patirti rimtą traumą ar žūti;
- Veiksmai: einama vorele, minama į pėdas, nenuklystama nuo išmintų pėdsakų, pirmasis eina ypač atsargiai, eant sližiam paviršiui reikalingos katės, pageidautina lazdos, reikia vengti vietų, kuriose lavinų pavojus, venkite “gyvųjų” akmenų.

Priemonės išvengti grėsmių

Žiemą kalnuose:

Ėjimas sniegu:

- Pavujus: po sniegu esantys kelmai, akmenys, duobės, urvų įėjimai, slidi dangą, lavimų tikimybė;
- Grėsmė: užkliūti, išsisukti, pasitemti ar susilaužyti koją, paslysti, įkristi, patirti rimtą traumą ar žūti;
- Veiksmai: einama vorele, minama į pėdas, nenuklystama nuo išmintų pėdsakų, pirmasis eina ypač atsargiai, eant sližiam paviršiui reikalingos katės, pageidautina lazdos, reikia vengti vietų, kuriose lavinų pavojus, venkite “gyvųjų” akmenų.

Saulė atspindinti nuo sniego: Žiūrejimas į sniegą gali sukelti laikiną apakimą, reikia akinių nuo saulės.

Priemonės išvengti grėsmių

A person in a dark cave, illuminated by a headlamp, standing on a rocky ledge. The scene is dimly lit, with the headlamp providing the primary light source, casting a glow on the surrounding rock walls.

Priemonēs išvengti grėsmių

- Vasara:

A person is rappelling down a rope in a cave. The person is silhouetted against a bright light source at the end of the cave, creating a dramatic effect. The cave walls are rough and textured.

Priemonės išvengti grėsmių

- Vasara:
 - Miške nesusižeisti įveikinėjant krūmais (pvz. gervuogėm) apaugusias teritorijas, vengti kirsti, remtis, lipti į nepatikimus medžius (ypač bukus), vengti kontakto su žvėrim ir naminiais gyvuliais (lokliais, šernais, vilkais, šunim, arkliais, jaučiais);

Priemonės išvengti grėsmių

- Vasara:
 - Miške nesusižeisti įveikinėjant krūmais (pvz. gervuogėm) apaugusias teritorijas, vengti kirsti, remtis, lipti į nepatikimus medžius (ypač bukus), vengti kontakto su žvėrim ir naminiais gyvuliais (lokliais, šernais, vilkais, šunim, arkliais, jaučiais);
 - Kalnuose nebegioti (ypač karėmis), nevaikščioti vieniems, nevaikščioti šlaitais, o jei įmanoma eiti keterom, nevaikščioti vienas po kitu, o eiti grandine;

Priemonės išvengti grėsmių

- Vasara:
 - Miške nesusižeisti įveikinėjant krūmais (pvz. gervuogėm) apaugusias teritorijas, vengti kirsti, remtis, lipti į nepatikimus medžius (ypač bukus), vengti kontakto su žvėrim ir naminiais gyvuliais (lokliais, šernais, vilkais, šunim, arkliais, jaučiais);
 - Kalnuose nebegioti (ypač karėmis), nevaikščioti vieniems, nevaikščioti šlaitais, o jei įmanoma eiti keterom, nevaikščioti vienas po kitu, o eiti grandine;
 - Kontinentinis kalnų klimatas gali kisti iki 60 laipsnių per parą (būtini šilti drabužiai). Reikia saugoti odą nuo aktyvios saulės (denkite odą – būtinas saulės kremas, marškiniai ilgomis rankovėmis, akiniai nuo saulės, galvos apdangalas);

Priemonės išvengti grėsmių

A person in a dark cave, illuminated by a headlamp, standing on a rocky ledge. The scene is dimly lit, with the headlamp providing the primary light source.

Priemonēs išvengti grėsmių

- Vasara:

Priemonės išvengti grėsmių

- Vasara:
 - Nesileiskite sniegynais/ledynais, pavojus yra paslysti, praskristi kelis ar kelesdešimt metrų ir susižaloti į uolas apčioje;

Priemonės išvengti grėsmių

- Vasara:
 - Nesileiskite sniegynais/ledynais, pavojus yra paslysti, praskristi kelis ar kelesdešimt metrų ir susižaloti į uolas apčioje;
 - Nevalgykite sniego, grėsmė susirgti gerklės uždegimu, be to kalnuose besiganantys gyvuliai ant sniego palieka ne tik savo pėdsakus, grėsmė suviduriuoti, susirkti dizinterija ir kitomis virškinimo trakto ligomis. Sniegas yra tirpdomas ir iš jo gautas vanduo virinamas;

Priemonės išvengti grėsmių

- Vasara:
 - Nesileiskite sniegynais/ledynais, pavojus yra paslysti, praskristi kelis ar kelesdešimt metrų ir susižaloti į uolas apčioje;
 - Nevalgykite sniego, grėsmė susirgti gerklės uždegimu, be to kalnuose besiganantys gyvuliai ant sniego palieka ne tik savo pėdsakus, grėsmė suviduriuoti, susirkti dizinterija ir kitomis virškinimo trakto ligomis. Sniegas yra tirpdomas ir iš jo gautas vanduo virinamas;
 - Būtina atkreipti dėmesį į lietaus ar audros pavojų statant stovyklą – potvynio grėsmė, stiprus vėjas gali nuplėšti tentus, palapines, užmesti medžių šakų ar nuversti patį medį.

Priemonēs išvengti grėsmių

Priemonēs išvengti grėsmių

- Vasara:

Priemonės išvengti grėsmių

- Vasara:
 - Turėti galvoje staigaus rūko ar debesies užėjimo pavojų (~2km aukštyje formuojasi debesys), matomumas nulinis, grėsmė pasiklysti, būtinas kompasas, žemėlapis (taip pat mokėti jais naudotis), idealu GPS;

Priemonės išvengti grėsmių

- Vasara:
 - Turėti galvoje staigaus rūko ar debesies užėjimo pavojų (~2km aukštyje formuojasi debesys), matomumas nulinis, grėsmė pasiklysti, būtinas kompasas, žemėlapis (taip pat mokėti jais naudotis), idealu GPS;
 - Kalnuose labai greitai temsta, tamsoje kalnuose vaikčioti labai pavojinga, būtinas apšvietimas su neiškrautais elementais, šilti rūbai, perkandimas, izofolijos skraistė.

A diver is silhouetted against a bright light source in a cave, with their headlamp illuminating the surrounding rock walls. The diver is positioned on the left side of the frame, facing right.

Išėjimų registracijos žurnalas

A person in a dark cave, illuminated by a headlamp, standing on a rocky ledge. The scene is dimly lit, with the person's silhouette and the light from the headlamp being the primary focus.

Išėjimų registracijos žurnalas

- Bet kokio sudėtingumo žygiuose ar ekspedicijose turi būti vedamas išėjimų registracijos žurnalas!!!

A person in a dark cave, illuminated by a headlamp, standing on a rocky ledge. The scene is dimly lit, with the person's silhouette and the light from the headlamp being the primary focus.

Išėjimų registracijos žurnalas

- Bet kokio sudėtingumo žygiuose ar ekspedicijose turi būti vedamas išėjimų registracijos žurnalas!!!
- Žurnale fiksuojama: išėjimo laikas, grupės sudėtis, grupės vadovas, išėjimo tikslas ir vieta, planuojamas grįžimo laikas, kontrolinis laikas.

Išėjimų registracijos žurnalas

- Bet kokio sudėtingumo žygiuose ar ekspedicijose turi būti vedamas išėjimų registracijos žurnalas!!!
- Žurnale fiksuojama: išėjimo laikas, grupės sudėtis, grupės vadovas, išėjimo tikslas ir vieta, planuojamas grįžimo laikas, kontrolinis laikas.
- Kontrolinio laiko pabaiga yra paieškų ir gelbėjimo veiksmų pradžia.

A person is shown in a dark, cave-like environment, illuminated by a headlamp. The person is standing on a rocky surface, possibly a ledge or a narrow path, and is looking towards the right. The background is dark and textured, suggesting a cave or a similar underground setting.

Išėjimų registracijos žurnalas

- Bet kokio sudėtingumo žygiuose ar ekspedicijose turi būti vedamas išėjimų registracijos žurnalas!!!
- Žurnale fiksuojama: išėjimo laikas, grupės sudėtis, grupės vadovas, išėjimo tikslas ir vieta, planuojamas grįžimo laikas, kontrolinis laikas.
- Kontrolinio laiko pabaiga yra paieškų ir gelbėjimo veiksmų pradžia.
- Pažeisti kontrolinio laiko terminą be reikšmingos priežasties griežtai draudžiama.

Išėjimų registracijos žurnalas

- Bet kokio sudėtingumo žygiuose ar ekspedicijose turi būti vedamas išėjimų registracijos žurnalas!!!
- Žurnale fiksuojama: išėjimo laikas, grupės sudėtis, grupės vadovas, išėjimo tikslas ir vieta, planuojamas grįžimo laikas, kontrolinis laikas.
- Kontrolinio laiko pabaiga yra paieškų ir gelbėjimo veiksmų pradžia.
- Pažeisti kontrolinio laiko terminą be reikšmingos priežasties griežtai draudžiama.
- Toks pažeidimas baudžiamas: uždraudimu eiti į urvus ekspedicijos metu, šalinimu iš ekspedicijos ar net iš klubo.

A person in a dark cave, illuminated by a headlamp, standing on a narrow ledge. The scene is dimly lit, with the person's silhouette and the light from the headlamp being the primary focus.

Priemonės išvengti grėsmių

Priemonės išvengti grėsmių

- Saugumas urve:

Priemonės išvengti grėsmių

- Saugumas urve:
 - Grėsmės: krentantys akmenys, sušalti, netekti šviesos, paslysti, nukristi ir susižeisti, pakliūti į potvynį, pamesti įrangą...

Priemonės išvengti grėsmių

- Saugumas urve:
 - Grėsmės: krentantys akmenys, sušalti, netekti šviesos, paslysti, nukristi ir susižeisti, pakliūti į potvynį, pamesti įrangą...
 - Priemonės: šalmas, atsarginis apšvietimas, gelbėjimosi komplektas.

Priemonės išvengti grėsmių

- Saugumas urve:
 - Grėsmės: krentantys akmenys, sušalti, netekti šviesos, paslysti, nukristi ir susižeisti, pakliūti į potvynį, pamesti įrangą...
 - Priemonės: šalmas, atsarginis apšvietimas, gelbėjimosi komplektas.
 - Niekada negalima judėti urve vienam!!!

Priemonės išvengti grėsmių

- Saugumas urve:
 - Grėsmės: krentantys akmenys, sušalti, netekti šviesos, paslysti, nukristi ir susižeisti, pakliūti į potvynį, pamesti įrangą...
 - Priemonės: šalmas, atsarginis apšvietimas, gelbėjimosi komplektas.
 - Niekada negalima judėti urve vienam!!!
 - Judama lėtai bet užtikrintai – nepervargti (3–5 h ryto kritinė), padėti komandos draugui!!!

Priemonės išvengti grėsmių

- Saugumas urve:
 - Grėsmės: krentantys akmenys, sušalti, netekti šviesos, paslysti, nukristi ir susižeisti, pakliūti į potvynį, pamesti įrangą...
 - Priemonės: šalmas, atsarginis apšvietimas, gelbėjimosi komplektas.
 - Niekada negalima judėti urve vienam!!!
 - Judama lėtai bet užtikrintai – nepervargti (3–5 h ryto kritinė), padėti komandos draugui!!!
 - Vertikalėse, meandruose laikomasi mažiausiai trijų atramų principo, lipant ar saugantis virve – dveijų saugos taškų principas;

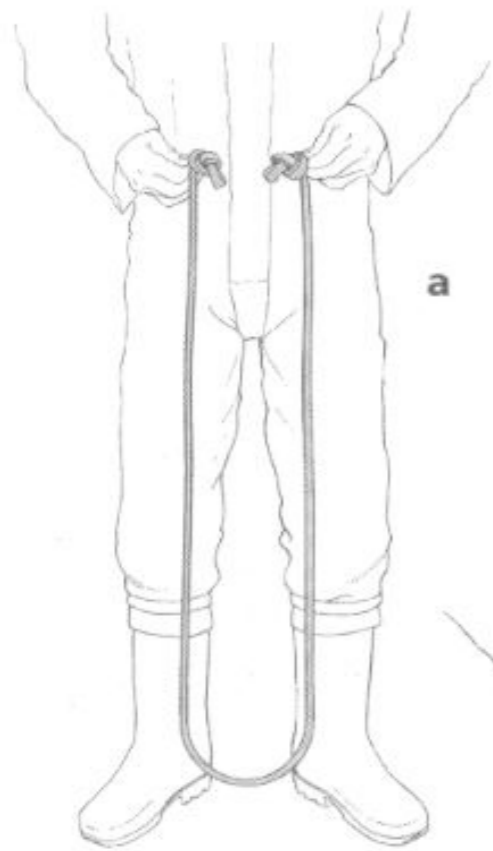

Priemonės išvengti grėsmių

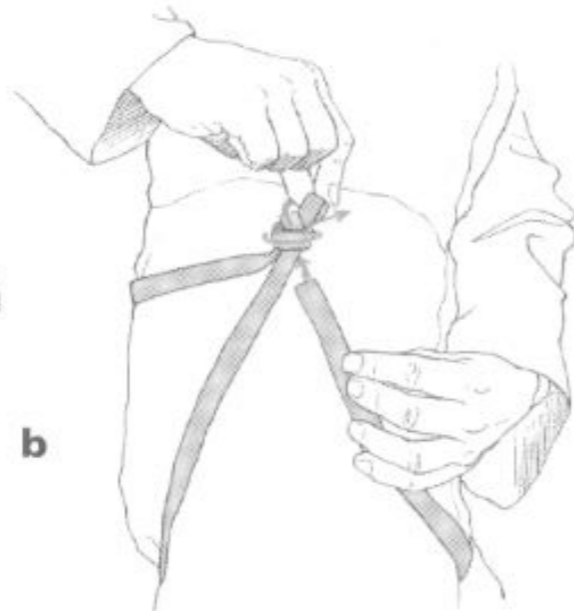
- Saugumas urve:
 - Grėsmės: krentantys akmenys, sušalti, netekti šviesos, paslysti, nukristi ir susižeisti, pakliūti į potvynį, pamesti įrangą...
 - Priemonės: šalmas, atsarginis apšvietimas, gelbėjimosi komplektas.
 - Niekada negalima judėti urve vienam!!!
 - Judama lėtai bet užtikrintai – nepervargti (3–5 h ryto kritinė), padėti komandos draugui!!!
 - Vertikalėse, meandruose laikomasi mažiausiai trijų atramų principo, lipant ar saugantis virve – dveijų saugos taškų principas;
 - Treniruotis, treniruotis, treniruotis!!! (50% fizinis ir 50% psichologinis pasirengimas).

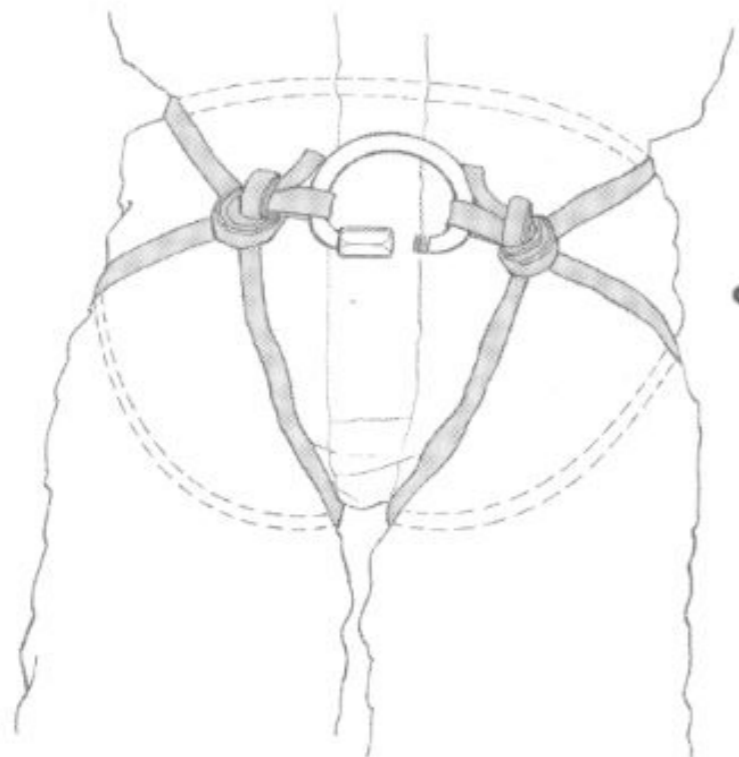
Fig. 336 – Making an emergency seat harness with webbing.

a

b

c

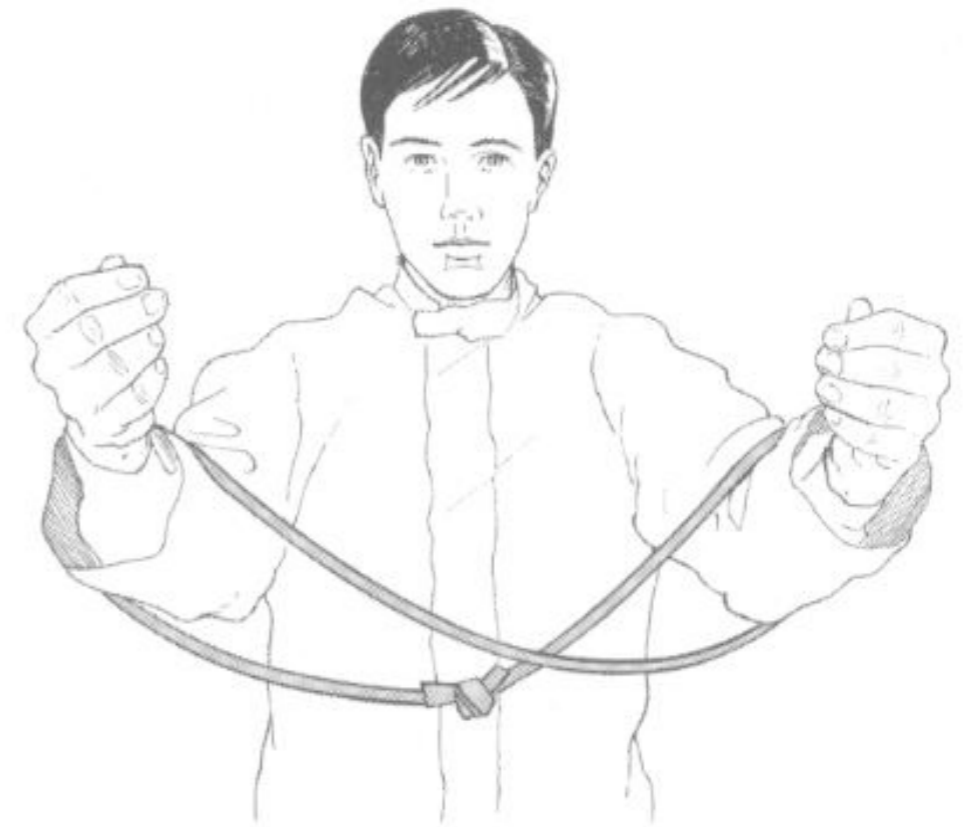
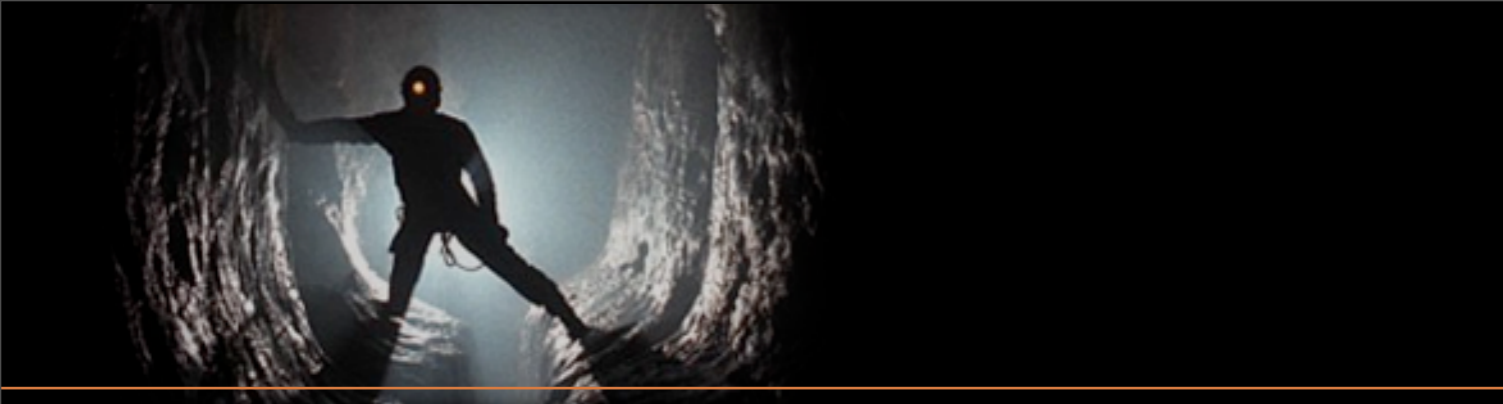
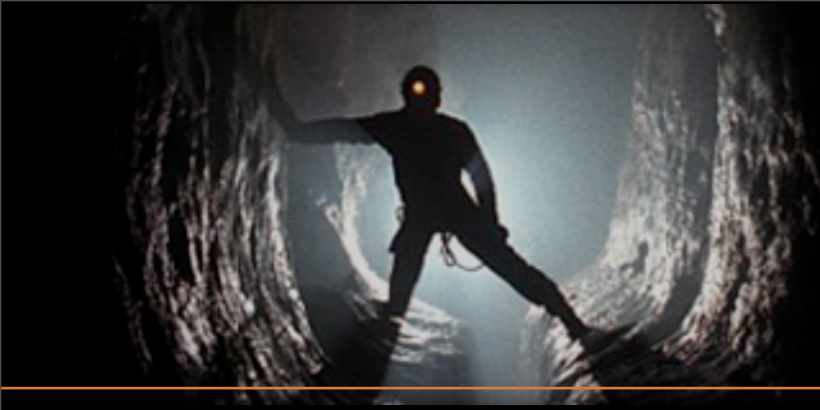

Fig. 337 – Making an emergency chest harness.

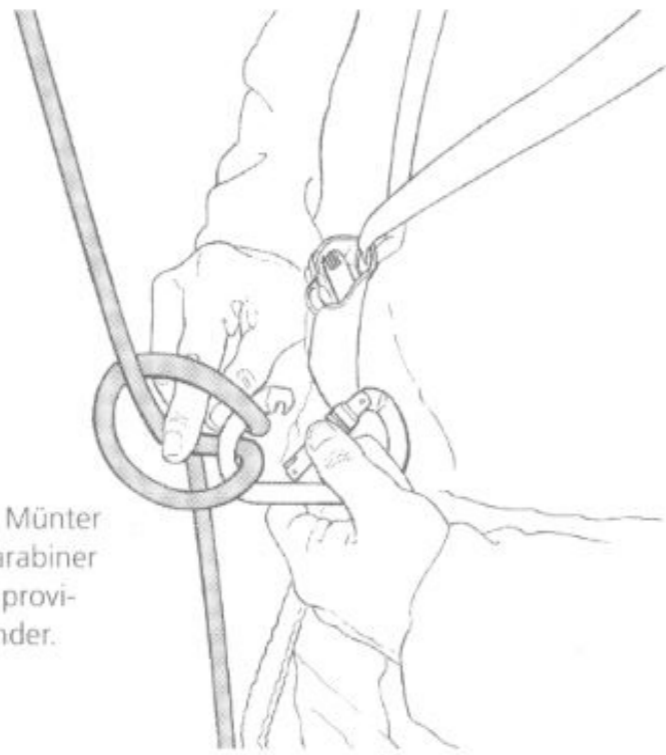

Fig. 338 – A Münter hitch on a carabiner can serve as provisional descender.

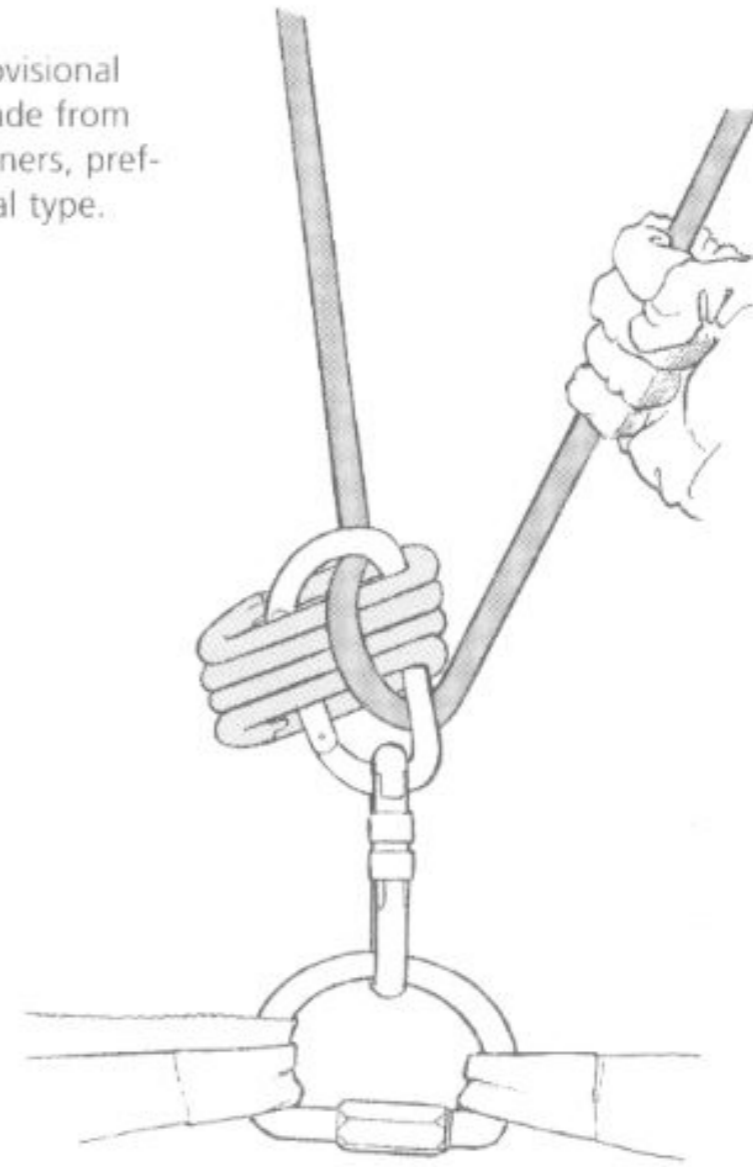
Fig. 339 – Holding the rope up vertically prevents it from tangling.

Fig. 340 – Provisional descender made from several carabiners, preferably the oval type.

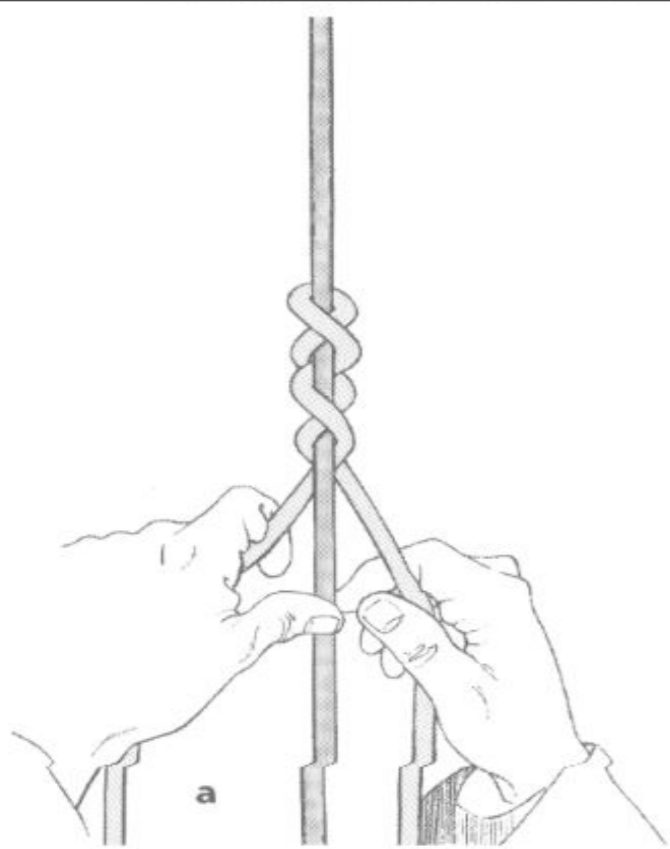

Fig. 341 – Installing and using an emergency upper ascender made from a braid hitch.

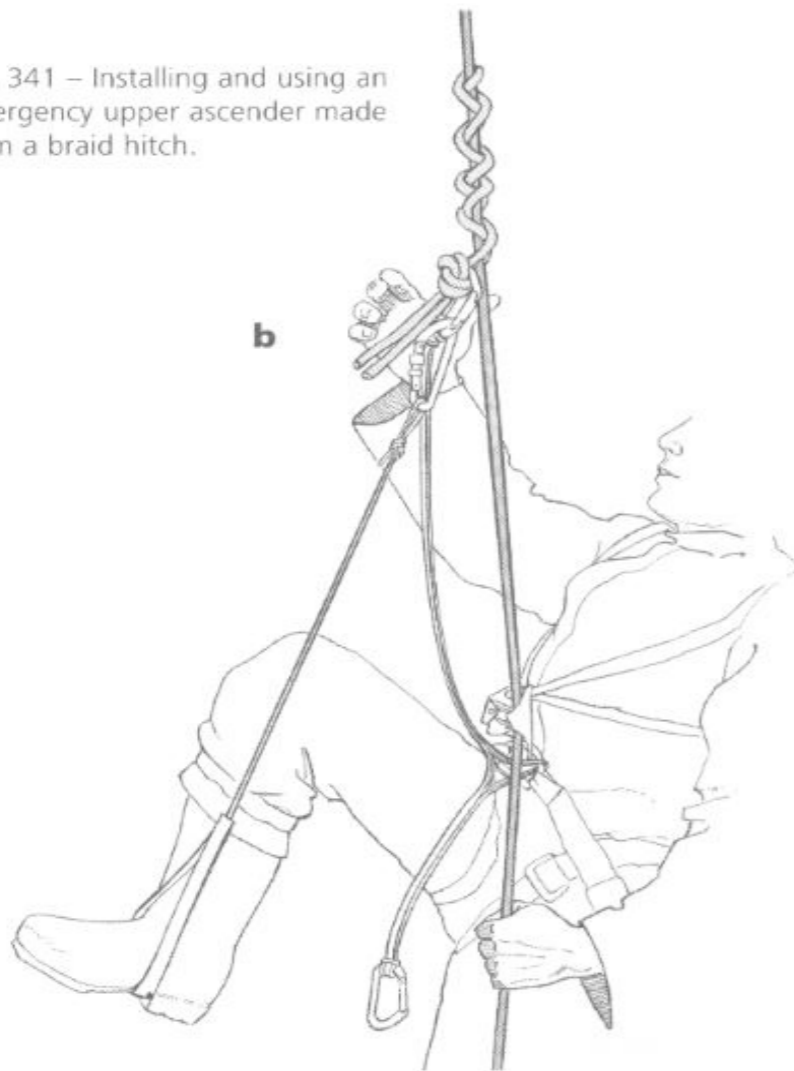

Fig. 342 – An auto-locking descender can be used as a chest ascender.

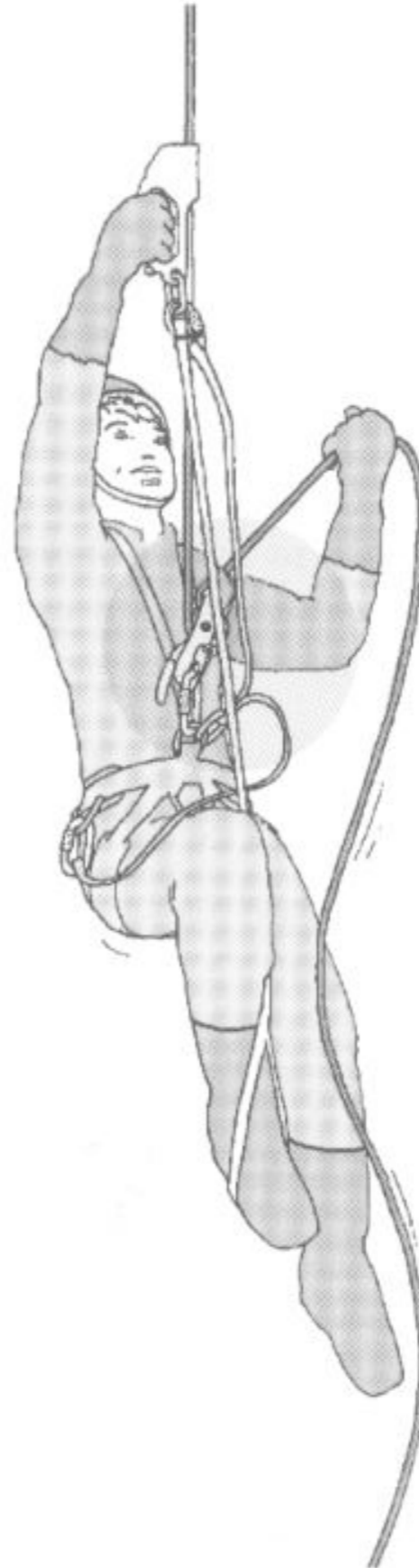

Fig. 343 – The maillon system.

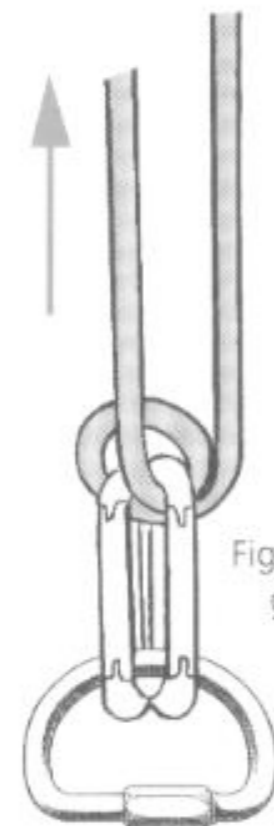

Fig. 344 – The garda hitch.

Priemonės išvengti grėsmių

A person in a dark cave, illuminated by a headlamp, standing in a narrow passage. The scene is dimly lit, with the person's silhouette and the glow of the headlamp being the primary light sources.

Priemonės išvengti grėsmių

- Kolektyvo klimatas:

Priemonės išvengti grėsmių

- Kolektyvo klimatas:
 - reikia vengti konfliktinių situacijų arba joms kilus laiku išspręsti (atvirai išsakyti, kas nepatinka, surasti teigiamą sprendimą);

Priemonės išvengti grėsmių

- Kolektyvo klimatas:
 - reikia vengti konfliktinių situacijų arba joms kilus laiku išspręsti (atvirai išsakyti, kas nepatinka, surasti teigiamą sprendimą);
 - laikytis subordinacijos (vadovas visada teišus);

Priemonės išvengti grėsmių

- Kolektyvo klimatas:
 - reikia vengti konfliktinių situacijų arba joms kilus laiku išspręsti (atvirai išsakyti, kas nepatinka, surasti teigiamą sprendimą);
 - laikytis subordinacijos (vadovas visada teišus);
 - visada ieškokite kompromisų!!!

Priemonės išvengti grėsmių

- Kolektyvo klimatas:
 - reikia vengti konfliktinių situacijų arba joms kilus laiku išspręsti (atvirai išsakyti, kas nepatinka, surasti teigiamą sprendimą);
 - laikytis subordinacijos (vadovas visada teisingas);
 - visada ieškokite kompromisų!!!
 - stenkitės ne atsikratyti pavedimo, o padėti kitam, kuris sunkiai dirba Jūsų labui;

A person is seen from behind, walking through a narrow, rocky cave passage. They are wearing a headlamp that illuminates the path ahead. The cave walls are rough and textured, and the overall atmosphere is dark and mysterious.

Priemonės išvengti grėsmių

- Kolektyvo klimatas:
 - reikia vengti konfliktinių situacijų arba joms kilus laiku išspręsti (atvirai išsakyti, kas nepatinka, surasti teigiamą sprendimą);
 - laikytis subordinacijos (vadovas visada teisingas);
 - visada ieškokite kompromisų!!!
 - stenkitės ne atsikratyti pavidimo, o padėti kitam, kuris sunkiai dirba Jūsų labui;
 - geras klimatas kolektyve, užtikrina komandos drausmę ir mažina nelaimingų atsitikimų grėsmes!!!

A person in a dark cave, illuminated by a headlamp, standing on a narrow ledge. The scene is dimly lit, with the person's silhouette and the light from the headlamp being the primary focus.

Priemonės išvengti grėsmių

A person in a dark cave, illuminated by a headlamp, standing on a rocky ledge. The scene is dimly lit, with the person's silhouette and the glow of the headlamp being the primary light sources.

Priemonės išvengti grėsmių

- Kontaktai su vietiniais gyventojais (bendri reikalavimai):

Priemonės išvengti grėsmių

- Kontaktai su vietiniais gyventojais (bendri reikalavimai):
 - reikia laikytis distancijos, tačiau nereikia vengti bendravimo ar ignoruoti;

A person is shown in silhouette, standing in a narrow, rocky cave passage. They are wearing a headlamp that illuminates the scene. The person's right arm is extended, touching the cave wall. The lighting is dramatic, with the headlamp providing the primary light source, creating strong shadows and highlights on the rock surfaces.

Priemonės išvengti grėsmių

- Kontaktai su vietiniais gyventojais (bendri reikalavimai):
 - reikia laikytis distancijos, tačiau nereikia vengti bendravimo ar ignoruoti;
 - Jei atklysta piemenys ar medžiotojai: su jais reikia elgtis kaip su svečiais – pavaišinti maistu ir arbata.

A person is seen in silhouette, standing in a narrow, rocky cave passage. They are wearing a headlamp that illuminates the surrounding rock walls. The scene is dimly lit, with the primary light source being the person's headlamp.

Priemonės išvengti grėsmių

- Kontaktai su vietiniais gyventojais (bendri reikalavimai):
 - reikia laikytis distancijos, tačiau nereikia vengti bendravimo ar ignoruoti;
 - Jei atklysta piemenys ar medžiotojai: su jais reikia elgtis kaip su svečiais – pavaišinti maistu ir arbata.
 - pavojinga, gerti su vietiniais alkoholinius gėrimus, rodyti perdėtą draugiškumą (ypač merginoms!!!);

A person is seen in silhouette, standing in a cave. They are wearing a headlamp that is turned on, illuminating the cave walls and their own face. The person is leaning against a rock formation. The overall atmosphere is dark and mysterious.

Priemonės išvengti grėsmių

- Kontaktai su vietiniais gyventojais (bendri reikalavimai):
 - reikia laikytis distancijos, tačiau nereikia vengti bendravimo ar ignoruoti;
 - Jei atklysta piemenys ar medžiotojai: su jais reikia elgtis kaip su svečiais – pavaišinti maistu ir arbata.
 - pavojinga, gerti su vietiniais alkoholinius gėrimus, rodyti perdėtą draugiškumą (ypač merginoms!!!);
 - visiškai nepateisinamas nedraugiškumas, priešiškus, šaipymasis;

A person is seen in silhouette, standing in a cave. They are wearing a headlamp that is turned on, illuminating the cave walls. The person appears to be exploring or searching for something.

Priemonės išvengti grėsmių

- Kontaktai su vietiniais gyventojais (bendri reikalavimai):
 - reikia laikytis distancijos, tačiau nereikia vengti bendravimo ar ignoruoti;
 - Jei atklysta piemenys ar medžiotojai: su jais reikia elgtis kaip su svečiais – pavaišinti maistu ir arbata.
 - pavojinga, gerti su vietiniais alkoholinius gėrimus, rodyti perdėtą draugiškumą (ypač merginoms!!!);
 - visiškai nepateisinamas nedraugiškumas, priešiškus, šaipymasis;
 - moterim – nedemonstruoti maudymosi kostiumėliu, miniaku;

A person is seen from behind, walking through a narrow, dimly lit cave passage. They are wearing a headlamp that illuminates the path ahead. The cave walls are rough and textured, and the overall atmosphere is mysterious and somewhat dark.

Priemonės išvengti grėsmių

- Kontaktai su vietiniais gyventojais (bendri reikalavimai):
 - reikia laikytis distancijos, tačiau nereikia vengti bendravimo ar ignoruoti;
 - Jei atklysta piemenys ar medžiotojai: su jais reikia elgtis kaip su svečiais – pavaišinti maistu ir arbata.
 - pavojinga, gerti su vietiniais alkoholinius gėrimus, rodyti perdėtą draugiškumą (ypač merginoms!!!);
 - visiškai nepateisinamas nedraugiškumas, priešiškus, šaipymasis;
 - moterim – nedemonstruoti maudymosi kostiumėliu, miniaku;
 - draudžiama be leidimo imti svetimą turtą (ypač ginklus), skinti vaisius, liesti naminius gyvulius (ypač arklius ir šunis).

A diver is silhouetted against a bright light source in a cave, with their headlamp illuminating the surrounding rock walls. The diver is positioned on the left side of the frame, facing right.

Žmogiškasis faktorius

A person is silhouetted against a bright light source in a dark, rocky cave. The person is wearing a headlamp and has their arms outstretched, possibly feeling their way through the cave. The light creates a strong contrast, highlighting the textures of the cave walls.

Žmogiškasis faktorius

- Kontaktai su vietiniais gyventojais labiausiai neprognozuojami saugumo požiūriu;

A person is shown in silhouette, standing in a dark, narrow cave. They are wearing a headlamp that illuminates the surrounding rock walls. The person's arms are outstretched, touching the cave walls. The scene is dimly lit, with the primary light source being the headlamp.

Žmogiškasis faktorius

- Kontaktai su vietiniais gyventojais labiausiai neprognozuojami saugumo požiūriu;
- Kelionė/ekspedicija prasideda tada, kai uždarote namų duris, o baigiasi, kada jas praveriate. Visą tą laikotarpį grupės nariai paklūsta bendroms aptartom saugumo taisyklėms;

A person is seen from behind, walking through a narrow, dimly lit cave passage. They are wearing a headlamp that illuminates the path ahead. The cave walls are rough and textured, and the overall atmosphere is mysterious and adventurous.

Žmogiškasis faktorius

- Kontaktai su vietiniais gyventojais labiausiai neprognozuojami saugumo požiūriu;
- Kelionė/ekspedicija prasideda tada, kai uždarote namų duris, o baigiasi, kada jas praveriate. Visą tą laikotarpį grupės nariai paklūsta bendroms aptartom saugumo taisyklėms;
- Laimi tas, kas pasirengęs. Prieš kelionę pasidomėkite šalies bei vietovės istorija, papročiais, kultūra. Būtina aptarti veiksmus jei įvyktų konfliktas su vietiniais gyventojais;

A person is seen from behind, walking through a narrow, dimly lit cave passage. They are wearing a headlamp that illuminates the path ahead. The cave walls are rough and textured, and the overall atmosphere is mysterious and adventurous.

Žmogiškasis faktorius

- Kontaktai su vietiniais gyventojais labiausiai neprognozuojami saugumo požiūriu;
- Kelionė/ekspedicija prasideda tada, kai uždarote namų duris, o baigiasi, kada jas praveriate. Visą tą laikotarpį grupės nariai paklūsta bendroms aptartom saugumo taisyklėms;
- Laimi tas, kas pasirengęs. Prieš kelionę pasidomėkite šalies bei vietovės istorija, papročiais, kultūra. Būtina aptarti veiksmus jei įvyktų konfliktas su vietiniais gyventojais;
- Niekas niekur nevaikšto vienas. Niekam neturi kilti minčių be leidimo eiti pasivaikščioti po kaima ir tt.

Žmogiškasis faktorius

- Kontaktai su vietiniais gyventojais labiausiai neprognozuojami saugumo požiūriu;
- Kelionė/ekspedicija prasideda tada, kai uždarote namų duris, o baigiasi, kada jas praveriate. Visą tą laikotarpį grupės nariai paklūsta bendroms aptartom saugumo taisyklėms;
- Laimi tas, kas pasirengęs. Prieš kelionę pasidomėkite šalies bei vietovės istorija, papročiais, kultūra. Būtina aptarti veiksmus jei įvyktų konfliktas su vietiniais gyventojais;
- Niekas niekur nevaikšto vienas. Niekam neturi kilti minčių be leidimo eiti pasivaikščioti po kaima ir tt.
- Jei tik yra galimybė, VENGTI kontakto su vietiniais gyventojais;

A diver is silhouetted against a bright light source in a cave, with their headlamp illuminating the surrounding rock walls. The diver is positioned on the left side of the frame, facing right.

Žmogiškasis faktorius

Žmogiškasis faktorius

- Grupė turi elgtis vieningai ir demonstruoti savo pavaldumą vadovui (vietiniai gerbia bei bijo darnios komandos);

Žmogiškasis faktorius

- Grupė turi elgtis vieningai ir demonstruoti savo pavaldumą vadovui (vietiniai gerbia bei bijo darnios komandos);
- Su vietiniais gyventojais bendrauja tik vadovas; rekomenduotina, kad į visus klausimus grupės nariai atsakinėja draugiškai, neišsigandusiu veidu: „Atsiprašau, aš nežinau, geriau paklauskite mūsų vadovo“. Grupės dalyviai turi suprasti, kad ir nekaltas klausimas “Kur jūs einat?” gali kelti grėsmę;

Žmogiškasis faktorius

- Grupė turi elgtis vieningai ir demonstruoti savo pavaldumą vadovui (vietiniai gerbia bei bijo darnios komandos);
- Su vietiniais gyventojais bendrauja tik vadovas; rekomenduotina, kad į visus klausimus grupės nariai atsakinėja draugiškai, neišsigandusiu veidu: „Atsiprašau, aš nežinau, geriau paklauskite mūsų vadovo“. Grupės dalyviai turi suprasti, kad ir nekaltas klausimas “Kur jūs einat?” gali kelti grėsmę;
- Apranga: trumpi šortai, marškinėliai nerekomenduojami, tiek vyrams tiek moterims;

A person in a dark cave, illuminated by a headlamp, standing on a rock formation. The scene is dimly lit, with the person's silhouette and the glow of the headlamp being the primary light sources.

Žmogiškasis faktorius

- Grupė turi elgtis vieningai ir demonstruoti savo pavaldumą vadovui (vietiniai gerbia bei bijo darnios komandos);
- Su vietiniais gyventojais bendrauja tik vadovas; rekomenduotina, kad į visus klausimus grupės nariai atsakinėja draugiškai, neišsigandusiu veidu: „Atsiprašau, aš nežinau, geriau paklauskite mūsų vadovo“. Grupės dalyviai turi suprasti, kad ir nekaltas klausimas “Kur jūs einat?” gali kelti grėsmę;
- Apranga: trumpi šortai, marškinėliai nerekomenduojami, tiek vyrams tiek moterims;
- Bendravimo forma su vietiniais – organizuota improvizacija;

A silhouette of a diver in a cave, illuminated by a headlamp, with water visible in the background.

Žmogiškasis faktorius

Žmogiškasis faktorius

- Bendraudami, laikykitės pasitikinčiai bei gerbkite pašnekovą. Jei pajaus, kad bendraujate „pasikėleš“ gali kilti noras „nuleisti žemėn“ (parodyti, kas čia šeimininkas);

A person is seen from behind, walking through a narrow, dimly lit cave passage. They are wearing a headlamp that illuminates the path ahead. The cave walls are rough and textured, and the overall atmosphere is mysterious and adventurous.

Žmogiškasis faktorius

- Bendraudami, laikykitės pasitikinčiai bei gerbkite pašnekoją. Jei pajaus, kad bendraujate „pasikėleš“ gali kilti noras „nuleisti žemėn“ (parodyti, kas čia šeimininkas);
- Kalbant – nesikeikti, nekalbėti grubiai, nervingai, nedemonstruoti jėgos, neapykantos;

A person is seen from behind, walking through a narrow, dimly lit cave passage. They are wearing a headlamp that illuminates the path ahead. The cave walls are rough and textured, and the overall atmosphere is mysterious and adventurous.

Žmogiškasis faktorius

- Bendraudami, laikykitės pasitikinčiai bei gerbkite pašnekovą. Jei pajaus, kad bendraujate „pasikėlęs“ gali kilti noras „nuleisti žemėn“ (parodyti, kas čia šeimininkas);
- Kalbant – nesikeikti, nekalbėti grubiai, nervingai, nedemonstruoti jėgos, neapykantos;
- Laikykitės duoto žodžio (jei teks bendrauti ateityje, prarasit pasitikėjimą);

A person is shown in silhouette, standing in a cave. They are wearing a headlamp and holding a rope. The cave walls are textured and the lighting is dramatic, with the headlamp illuminating the person and the surrounding rock.

Žmogiškasis faktorius

- Bendraudami, laikykitės pasitikinčiai bei gerbkite pašnekovą. Jei pajaus, kad bendraujate „pasikėlęs“ gali kilti noras „nuleisti žemėn“ (parodyti, kas čia šeimininkas);
- Kalbant – nesikeikti, nekalbėti grubiai, nervingai, nedemonstruoti jėgos, neapykantos;
- Laikykitės duoto žodžio (jei teks bendrauti ateityje, prarasit pasitikėjimą);
- Niekada nepradėkite ir nevystykite pokalbio temom, susijusių su religija, politika, tautiniai klausimai. Šios temos iš anksto turi savyje užkoduotus nuomonių skirtumus. Temas nukreipkite į žavėjimąsi šalies grožiu. Neiškirkite „mes“ – „jūs“ arba „mūsų“ – „jūsų“.

A person is shown in silhouette, standing in a cave. They are wearing a headlamp and have their arms outstretched, touching the cave walls. The scene is dimly lit, with light coming from the headlamp and possibly from an opening in the distance.

Žmogiškasis faktorius

- Bendraudami, laikykitės pasitikinčiai bei gerbkite pašnekovą. Jei pajaus, kad bendraujate „pasikėlęs“ gali kilti noras „nuleisti žemėn“ (parodyti, kas čia šeimininkas);
- Kalbant – nesikeikti, nekalbėti grubiai, nervingai, nedemonstruoti jėgos, neapykantos;
- Laikykitės duoto žodžio (jei teks bendrauti ateityje, prarasit pasitikėjimą);
- Niekada nepradėkite ir nevystykite pokalbio temom, susijusių su religija, politika, tautiniai klausimai. Šios temos iš anksto turi savyje užkoduotus nuomonių skirtumus. Temas nukreipkite į žavėjimąsi šalies grožiu. Neiškirkite „mes“ – „jūs“ arba „mūsų“ – „jūsų“.
- ĮSTATYMAS – jokių būdu NEGERTI su vietiniais alkoholio.

Gręsiant ar įvykus konfliktui

Gręsiant ar įvykus konfliktui

- Grupė turi stengtis išvengti atviro konflikto su vietiniais net ir jei ji lenkia vietinius skaičiumi ar jėga. Grupė privalo gintis psichologiškai iki paskutinės galimybės – “negirdi”, “nesupranta” provokacinių klausimų. Bando pervesti temas užduodant kitos srities klausimus.

Gręsiant ar įvykus konfliktui

- Grupė turi stengtis išvengti atviro konflikto su vietiniais net ir jei ji lenkia vietinius skaičiumi ar jėga. Grupė privalo gintis psichologiškai iki paskutinės galimybės – “negirdi”, “nesupranta” provokacinių klausimų. Bando pervesti temas užduodant kitos srities klausimus.
- Jei išvengti konflikto nepavyksta (iškyla grėsmė sveikatai ar gyvybei) – ne gasdinti bet pradėti kovinius veiksmus. Prieš tai turi būti iš grėsmės lauko išvedami silpniausi grupės nariai (sergantys ir moterys).

Gręsiant ar įvykus konfliktui

- Grupė turi stengtis išvengti atviro konflikto su vietiniais net ir jei ji lenkia vietinius skaičiumi ar jėga. Grupė privalo gintis psichologiškai iki paskutinės galimybės – “negirdi”, “nesupranta” provokacinių klausimų. Bando pervesti temas užduodant kitos srities klausimus.
- Jei išvengti konflikto nepavyksta (iškyla grėsmė sveikatai ar gyvybei) – ne gasdinti bet pradėti kovinius veiksmus. Prieš tai turi būti iš grėsmės lauko išvedami silpniausi grupės nariai (sergantys ir moterys).
- Pirmas turi būti neutralizuotas gaujos vadeiva.

Gręsiant ar įvykus konfliktui

Gręsiant ar įvykus konfliktui

- Visada pagalvoti apie kovos priemones (verdantis vanduo, ledkirčiai, jei yra ginklas – nedemonstruoti, paslėpti peilius ir kirvius dar iki gręsiančio konflikto);

Gręsiant ar įvykus konfliktui

- Visada pagalvoti apie kovos priemones (verdantis vanduo, ledkirčiai, jei yra ginklas – nedemonstruoti, paslėpti peilius ir kirvius dar iki gręsiančio konflikto);
- Jei reikia staigiai evakuotis iš konflikto zonos – metama viskas ir “nešat savo mėsas” (geriausiai ne į kalnus, o žemyn į gyvenvietę);

A diver is silhouetted against a bright light source in a cave, with their headlamp illuminating the surrounding rock walls. The diver is positioned on the left side of the frame, facing right.

Atmintinė moterims

A person in a dark cave, illuminated by a headlamp, standing on a rocky ledge. The scene is dimly lit, with the person's silhouette and the glow of the headlamp being the primary light sources.

Atmintinė moterims

- važiuojant į ekspediciją – pamiršti norą gražiai atrodyti nuotraukoje, visiems patikti bei atkreipti į save dėmesį (tiek išvaizda tiek elgesiu);

A person is seen from behind, walking through a narrow, rocky cave passage. They are wearing a headlamp that illuminates the path ahead. The cave walls are textured and uneven.

Atmintinė moterims

- važiuojant į ekspediciją – pamiršti norą gražiai atrodyti nuotraukoje, visiems patikti bei atkreipti į save dėmesį (tiek išvaizda tiek elgesiu);
- kiekviena dalyvė – kurio nors iš dalyvių „sesuo“, „žmona“ arba „dukterėčia“;

Atmintinė moterims

- važiuojant į ekspediciją – pamiršti norą gražiai atrodyti nuotraukoje, visiems patikti bei atkreipti į save dėmesį (tiek išvaizda tiek elgesiu);
- kiekviena dalyvė – kurio nors iš dalyvių „sesuo“, „žmona“ arba „dukterėčia“;
- gerbti ir kiek galima laikytis vietovėje paplitusių tradicijų dėl požiūrio į moteris;

Atmintinė moterims

- važiuojant į ekspediciją – pamiršti norą gražiai atrodyti nuotraukoje, visiems patikti bei atkreipti į save dėmesį (tiek išvaizda tiek elgesiu);
- kiekviena dalyvė – kurio nors iš dalyvių „sesuo“, „žmona“ arba „dukterėčia“;
- gerbti ir kiek galima laikytis vietovėje paplitusių tradicijų dėl požiūrio į moteris;
- įvykus konfliktui – moteris ne vaidina „didvyrės“ ir nelenda į konfliktą, klauso vadovo nurodymų, geriausiai – “dingsta”;

A person is seen from behind, walking through a narrow, dimly lit cave passage. They are wearing a headlamp that illuminates the path ahead. The cave walls are rough and textured, and the overall atmosphere is mysterious and adventurous.

Atmintinė moterims

- važiuojant į ekspediciją – pamiršti norą gražiai atrodyti nuotraukoje, visiems patikti bei atkreipti į save dėmesį (tiek išvaizda tiek elgesiu);
- kiekviena dalyvė – kurio nors iš dalyvių „sesuo“, „žmona“ arba „dukterėčia“;
- gerbti ir kiek galima laikytis vietovėje paplitusių tradicijų dėl požiūrio į moteris;
- įvykus konfliktui – moteris ne vaidina „didvyrės“ ir nelenda į konfliktą, klauso vadovo nurodymų, geriausiai – “dingsta”;
- jei atvykus vietiniams jos niekas nematė, tai geriau tegu ir nepamato;